

УДК 336.332

DOI: 10.15587/2312-8372.2020.194494

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ АСПЕКТІВ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Кропельницька С. О., Григорів О. О.

ИССЛЕДОВАНИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ АСПЕКТОВ ПРОЕКТНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА

Кропельницкая С. О., Грыгорив О. О.

RESEARCH OF INSTITUTIONAL ASPECTS OF THE PROJECT FINANCING OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE REGION

Kropelnytska S., Hryhoriv O.

Об'єктом дослідження є інституційні аспекти проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону. Одним з найбільш проблемних місць є непрозора й недосконала система застосування проектного підходу до його фінансового забезпечення.

У дослідженні подано узагальнене й інтерпретоване визначення проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону як інноваційного механізму фінансового забезпечення виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку регіону на базі проектного підходу. Проведено аналіз проблемних аспектів інституціоналізації державної фінансової підтримки розвитку регіонів на базі проектного підходу:

- кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР);*
- субвенції на розвиток інфраструктури об'єднаних територіальних громад (ОТГ);*
- кошти державного бюджету України, отримані від Європейського Союзу.*

Застосовано інституційний підхід для розгляду механізмів взаємодії та зв'язків суб'єктів суспільних відносин, оцінки їх поведінки у виконанні норм розподілу та використання коштів на проектне фінансування. Визначено ключові спільні та відмінні інституційні аспекти проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіонального рівня. Встановлено основні проблемні аспекти задля удосконалення інституційних засад проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону.

У роботі обґрунтовано, що невідповідність проектів завданням регіональних стратегій розвитку, технічним завданням до планів з їх реалізації, а також

лобіювання не розвиткових проектів, а «проектів підтримки поточної діяльності» не сприяють розвитку територій.

Результати дослідження рекомендовано до використання у практичній діяльності представникам законодавчих та виконавчих органів влади, які приймають рішення щодо застосування інструментів проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону. Запропоновано експертним комісіям з відбору проектів регіонального розвитку, робочим групам зі стратегічного планування розвитку територій врахувати виявлені позитивні та негативні чинники для удосконалення механізмів державної фінансової підтримки розвиткових проектів на рівні регіонів.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток регіону, проектне фінансування, інституційні аспекти, проектний підхід, державна підтримка, секторальна бюджетна підтримка.

Объектом исследования являются институциональные аспекты проектного финансирования социально-экономического развития региона. Одним из самых проблемных мест является непрозрачная и несовершенная система применения проектного подхода к его финансовому обеспечению.

В исследовании представлены обобщенное и интерпретированное определение проектного финансирования социально-экономического развития региона как инновационного механизма финансового обеспечения выполнения стратегических задач социально-экономического развития региона на базе проектного подхода. Проведен анализ проблемных аспектов институционализации государственной финансовой поддержки развития регионов на базе проектного подхода:

- средства Государственного фонда регионального развития (ГФРР);
- субвенции на развитие инфраструктуры объединенных территориальных общин (ОТО);
- средства государственного бюджета Украины, полученные от Европейского Союза.

Применен институциональный подход для рассмотрения механизмов взаимодействия и связей субъектов общественных отношений, оценки их поведения в выполнении норм распределения и использования средств на проектное финансирование. Определены ключевые общие и отличительные институциональные аспекты проектного финансирования социально-экономического развития регионального уровня. Установлены основные проблемные аспекты для усовершенствования институциональных основ проектного финансирования социально-экономического развития региона.

В работе обосновано, что несоответствие проектов задачам региональных стратегий развития, техническим заданиям к планам с их реализации, а также лоббирования не проектов развития, а «проектов поддержки текущей деятельности» не способствуют развитию территорий.

Результаты исследования рекомендовано к использованию в практической деятельности представителям законодательных и исполнительных органов власти, принимающих решения по применению инструментов проектного финансирования социально-экономического развития региона. Предложено экспертным комиссиям по отбору проектов регионального развития, рабочим группам по стратегическому планированию развития территорий учесть выявленные положительные и отрицательные факторы с целью улучшения механизмов государственной финансовой поддержки проектов развития на уровне регионов.

Ключевые слова: *социально-экономическое развитие региона, проектное финансирование, институциональные аспекты, проектный подход, государственная поддержка, секторальная бюджетная поддержка.*

1. Вступ

Фінансово-інституційне забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів є одним з найвагоміших інструментів державної регіональної політики. Наявність коштів, що виділяються на розвиток територій, прямо впливає на можливість його застосування, а ефективні механізми, підходи – на здатність регіонів ці кошти використати. Реформа децентралізації влади призвела до зміщення акцентів у відповідальності за розвиток регіонів з держави та обласних і районних адміністрацій на об'єднані територіальні громади (ОТГ) під час спрямування коштів. Мобілізація коштів для місцевих потреб, в т. ч. і через проектний підхід стала головним завданням органів місцевого самоврядування [1, 2]. При цьому прозорість та досконалість інституціоналізації [3] проектного фінансування [4, 5] є вагомими факторами, що сприяють знаходженню коштів на фінансування потреб та їх успішному використанню. Цікавими є дослідження тематики бюджетної підтримки у порівнянні з проектним фінансуванням [6, 7]. Заслужують також на увагу питання впровадження проектного підходу в управлінні регіональною економікою [8] та регіональної фінансової інтеграції, фінансування економічного розвитку [9].

Незважаючи на актуальність тематики фінансової підтримки та управління соціально-економічним розвитком регіонів, інституційні засади проектного фінансування в комплексі недостатньо досліджено. Тому *об'єктом даного дослідження* є інституційні аспекти проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону. *А метою роботи* є аналіз інституційних засад проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону та узагальнення проблемних аспектів з метою удосконалення його впровадження.

2. Методика проведення дослідження

При проведенні дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи: – аналізу й синтезу – з метою дослідження сутності проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону, стану і тенденцій фінансування в Україні проектів регіонального розвитку;

- порівняння – для здійснення порівняльного аналізу джерел державної підтримки проектів регіонального розвитку;
- інституційного підходу – для розгляду й оцінки поведінки суб'єктів суспільних відносин у виконанні норм розподілу та використання коштів на проектне фінансування;
- узагальнення результатів – при формуванні висновків.

3. Результати досліджень та обговорення

Соціально-економічний розвиток регіону (СЕРР) тісно пов'язаний не тільки з наявністю ресурсів, а й з певним їх поєднанням. При відсутності одного з них розвиток неможливий, навіть якщо інші ресурси є в надлишку. До так званих стратегічних ресурсів відносять (рис. 1): фізичний капітал; людський капітал; соціальний капітал; ринкова інфраструктура; фінансові ресурси. Зауважимо, що пошук грошових коштів найчастіше сприймається більшістю місцевих органів управління як виділення коштів із державного бюджету, але не як джерело самофінансування [10].

Рис. 1. Взаємозв'язок категорії соціально-економічного розвитку (СЕРР) зі стратегічними ресурсами його забезпечення (розроблено на основі [10])

Проектне фінансування соціально-економічного розвитку поступово інтегрується як один із ефективних інструментів стабільного зростання громад та територій, зважаючи на його актуальність в контексті децентралізаційних реформ.

У дослідженні використовуватимемо власне, узагальнене й інтерпретоване визначення проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіону:

інноваційний механізм фінансового (в т. ч. інвестиційного, кредитного, грантового та ін.) забезпечення виконання стратегічних завдань соціально-економічного розвитку регіону на базі проектного підходу.

Слід зауважити, що в результаті фінансової децентралізації з'явилися нові ресурси, які громади і регіони загалом можуть отримати саме через проектний підхід до їх залучення та використання.

Так, новими або відносно новими джерелами є фінансування за кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), субвенція на розвиток інфраструктури ОТГ та кошти державного бюджету України, отримані від Європейського Союзу (рис. 2). Коротко розглянемо основні тенденції щодо їх використання та порівняємо проблемні моменти.

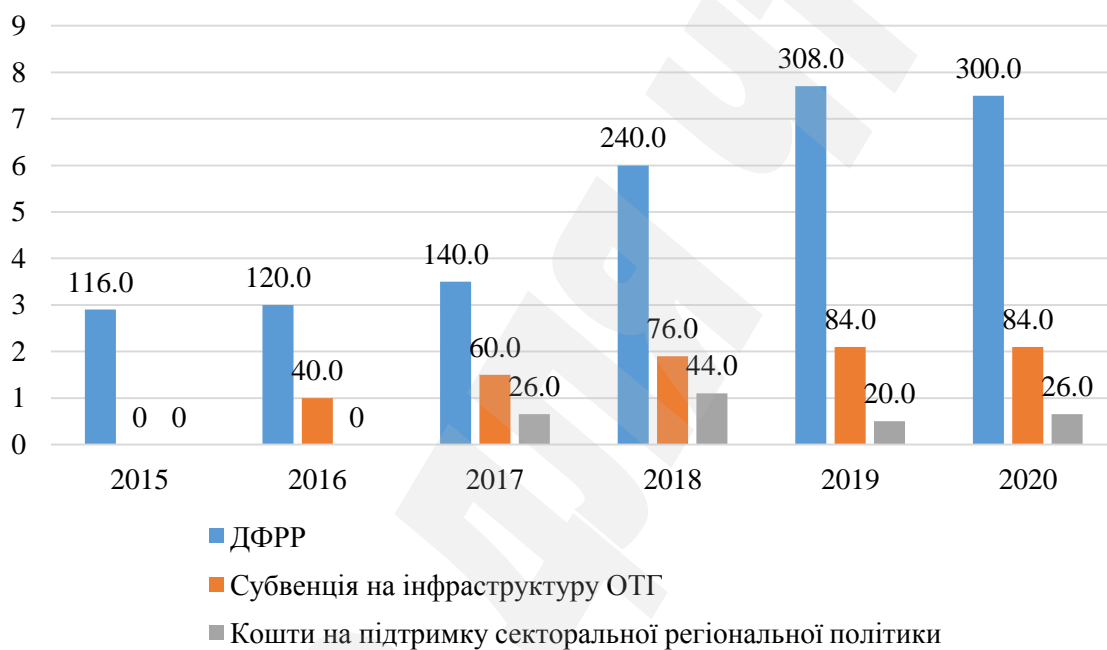

Рис. 2. Державна фінансова підтримка соціально-економічного розвитку регіонів на базі проектного підходу, млн. дол. (складено на основі [11, 12])

ДФРР є одним з найважливіших фінансових інструментів підтримки соціально-економічного розвитку, створений ще у 2012 р. Його кошти мали б спрямовуватися на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку, стратегіях розвитку регіонів та у планах заходів з їх реалізації. Водночас фактична підтримка регіонів в рамках ДФРР розпочалася лише в 2015 р. і не зовсім відповідно до передбачених напрямів та пріоритетів [13].

У 2019 р. можемо спостерігати значний ріст обсягу фінансування ДФРР, а саме до 308,0 млн. дол. проти 240,0 млн. дол. у 2018 р., 140,0 млн. дол. у 2017 р. та

120,0 млн. дол. у 2016 р. (у 2015р. цей показник становив 116,0 млн. дол.), тобто більше, ніж у два рази. На 2020 рік передбачено 300,0 млн. дол. [12].

У Державному бюджеті вже виділено 20,0 млн. дол. для розподілу через Державний фонд регіонального розвитку. Успішні проекти мають бути спрямованими на реалізацію Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року та відповідним стратегіям розвитку регіонів.

Натомість маємо таку ситуацію (рис. 3).

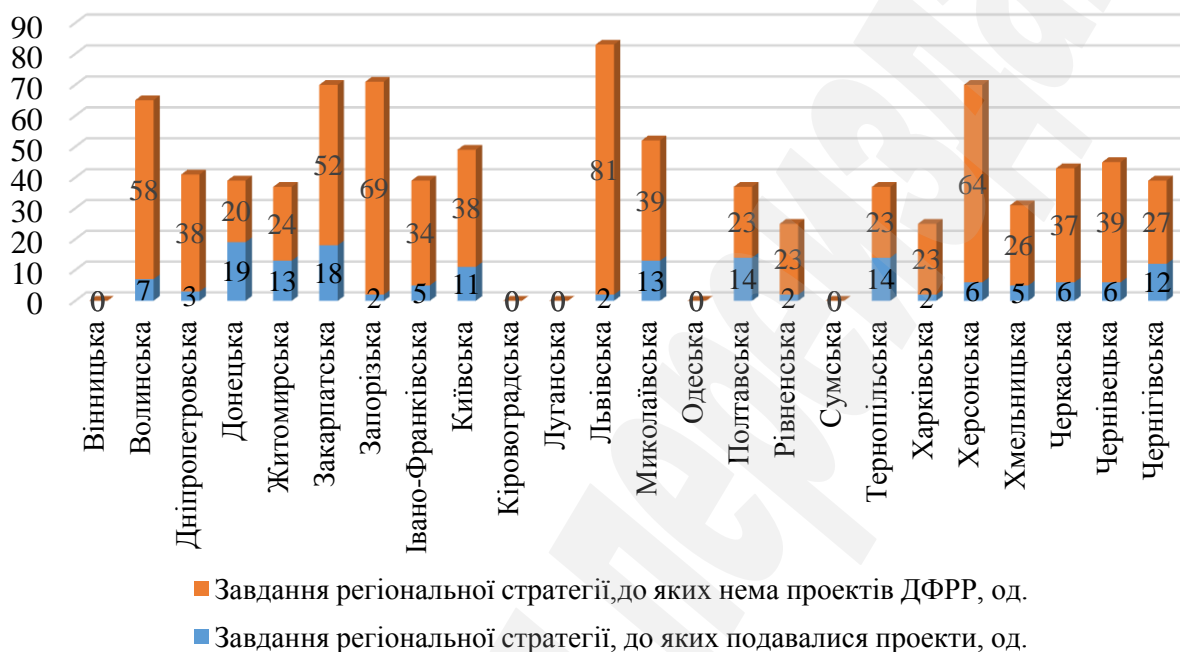

Рис. 3. Відповідність проектів завданням регіональних стратегій розвитку [14]

За період 2015–2017 рр. всі проекти, реалізовані з коштів ДФРР на виконання планів заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку, фактично були спрямовані на досягнення лише 17 % від загального числа завдань стратегій. Враховуючи той факт, що період моніторингу проектів ДФРР співпав з періодом дії більшості планів заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку (2015–2017 рр), можна констатувати очевидну невідповідність запланованих регіонами і фактично досягнутих змін. Для проектів, реалізація яких завершилася у 2018 році, не проводився аналіз відповідності завданням стратегій, оскільки термін дії планів реалізації 2018–2020 рр. ще не завершився, а у окремих областях вони і не були затверджені.

98,5 % від загального числа проектів ДФРР були подані як проекти до плану заходів з реалізації регіональної стратегії розвитку. Територія впливу більшості проектів (63,4 % від загального числа) не перевищує розмірів однієї громади [14]. Це свідчить про те, що проекти не мають регіонального значення, впливають лише на місцевий розвиток. У більшості випадків і цей вплив є сумнівним. Крім того,

35,4 % описів проектів взагалі не містять показників (індикаторів), за якими можна було б оцінити соціально-економічний ефект від реалізації проекту.

Співфінансування таких проектів з місцевих бюджетів має бути не менше 10 %. Для реалізації цієї ініціативи вже прийняті зміни до Бюджетного кодексу та відповідних підзаконних актів.

Для забезпечення прозорості процесу з 2020 року вже заплановано:

- створити онлайн-платформу для подання, обробки та голосування проектів;
- розробити карту, що охоплюватиме всі етапи з точки зору обраних областей, проектів, напрямків, бюджетів тощо;
- проведення громадських обговорень та інформаційних кампаній [15].

Якісний відбір проектів з належною реалізацією може стати стимулом для залучення громадян до вирішення місцевих проблем.

Проблемні аспекти інституціоналізації проектного фінансування СЕРР характерні ще одному інструменту, який базується на проектному підході. Про субвенцію на інфраструктуру ОТГ можна відзначити, що даний фінансовий інструмент підтримки, який базується на розробці інфраструктурних проектів, є прямим наслідком фінансової децентралізації. Ним можуть скористатися новостворені суб'єкти регіонального розвитку – об'єднані територіальні громади. Вона виділяється виключно ОТГ з 2016 року, коли почали повноцінно функціонувати перші об'єднані територіальні громади. Кошти передбачено законом «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [16]. За чотири роки виділено 260,0 млн. дол. Субвенція направлена саме на підтримку сільських територій – розмір субвенції враховує площу громади та кількість сільського населення.

Кошти субвенції повинні використовуватись на капітальні видатки, тобто видатки розвитку ОТГ, а не на видатки споживання. Субвенція покриває такі напрями, як: адміністративні послуги, будівництво та ремонт доріг, реконструкцію будівель, закупівля транспорту, зокрема для підвезення дітей до школи, тощо. Фінансування розвитку інфраструктури ОТГ з державного бюджету здійснюється за умов розробки органами місцевого самоврядування цільових проектів.

За 4 роки (2016–2019 рр.) сума закладених в держбюджеті коштів на підтримку та розвиток інфраструктури ОТГ зросла в 2,1 рази. В 2019 році обсяг інфраструктурної субвенції для ОТГ становить 84,0 млн. дол. На перший погляд, це мізерна сума для трильйонного державного бюджету. Але в 2018 році частка інфраструктурної субвенції в загальному обсязі трансфертів з держбюджету бюджетам ОТГ сягнула майже 10 %.

Однак, з року в рік для кожної окремо взятої ОТГ сума субвенції зменшується. Причина – нові ОТГ створюють швидшим темпом, ніж у держбюджеті збільшують суму інфраструктурної субвенції. Так, якщо у 2016 році 40,0 млн. дол. інфраструктурної субвенції ділили на 159 ОТГ, то у 2019 році 84,0 млн. дол. ділили на 810 ОТГ, а вже у 2020 році аналогічну попередньому року

суму передбачено на 1005 ОТГ. Таким чином, кращі можливості вдосконалити свою інфраструктуру за держбюджетні кошти мали ті ОТГ, які були створені раніше.

Варто зазначити, що у 2018 році громади не спромоглися освоїти всі кошти, котрі були виділені на інфраструктурну субвенцію. 2 % залишились неосвоєними. В основному це було наслідком таких проблем:

- технічного характеру (затягування з розробкою проектно-кошторисної документації, тривалим процесом укладання договорів з підрядниками, необхідністю проведення додаткових робіт тощо);

- незадовільним менеджментом органів місцевого самоврядування щодо перерозподілу зекономлених коштів на інші об'єкти. Водночас, позитив є у скороченні частки невикористаних коштів, адже у 2016 році вона становила 5,6 % загального обсягу інфраструктурної субвенції.

Іншими прогалинами у механізмі розподілу і використання інфраструктурної субвенції ОТГ є:

- непропорційність щорічного збільшення кількості ОТГ та виділених з державного бюджету коштів на неї;

- не врахування реальних потреб ОТГ, а орієнтація лише на законодавчо встановлені вимоги розподілу на основі площі ОТГ та кількості сільського населення;

- відсутність мультиплікації ефекту від отриманих коштів субвенції для залучення приватних інвесторів;

- акцент на проектах підтримки соціальної інфраструктури, а не розвиткових проектів на перспективу.

Третім інструментом є секторальна бюджетна підтримка, що складається з платежів (траншів) Єврокомісії. Перший («фіксований») транш перераховується за умови, що національні органи влади виконали певні умови попередньої оцінки, а отримання наступного («змінного») траншу залежить від виконання критеріїв успіху програми підтримки. Фінансові ресурси, що надаються ЄС в рамках програм секторальної бюджетної підтримки, за своєю суттю є грантом. Механізм секторальної бюджетної підтримки є новим для України і уперше був запроваджений у 2008 р. в рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства (ЄІСП) [17].

У 2014 році між Урядом України та Європейською Комісією було укладено Угоду про фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України (далі – Угода) [18].

Проекти регіонального розвитку є рушієм розвитку економіки як окремих територій, так і держави загалом. Відповідно до законодавства такі проекти – це:

- комплекси взаємопов'язаних заходів для розв'язання окремих проблем регіонального розвитку;

- документи, оформлені за встановленою законодавством формою, якими визначаються спільні дії учасників проекту й ресурси, необхідні для досягнення цілей проекту протягом установлених термінів [19].

У 2017 році на теренах України в рамках імплементації згаданої Угоди було оголошено перший конкурсний відбір із застосуванням нового фінансового інструменту підтримки реалізації розвиткових проектів. Мова йде про кошти державного бюджету, отримані від Європейського Союзу, – секторальну бюджетну підтримку ЄС. Так, на рис. 4 відображено результати першого конкурсного відбору: переможцями було обрано 70 проектів з різних областей України, загальний передбачений на 2018 рік [21] обсяг фінансування становив – 24,82 млн. дол.

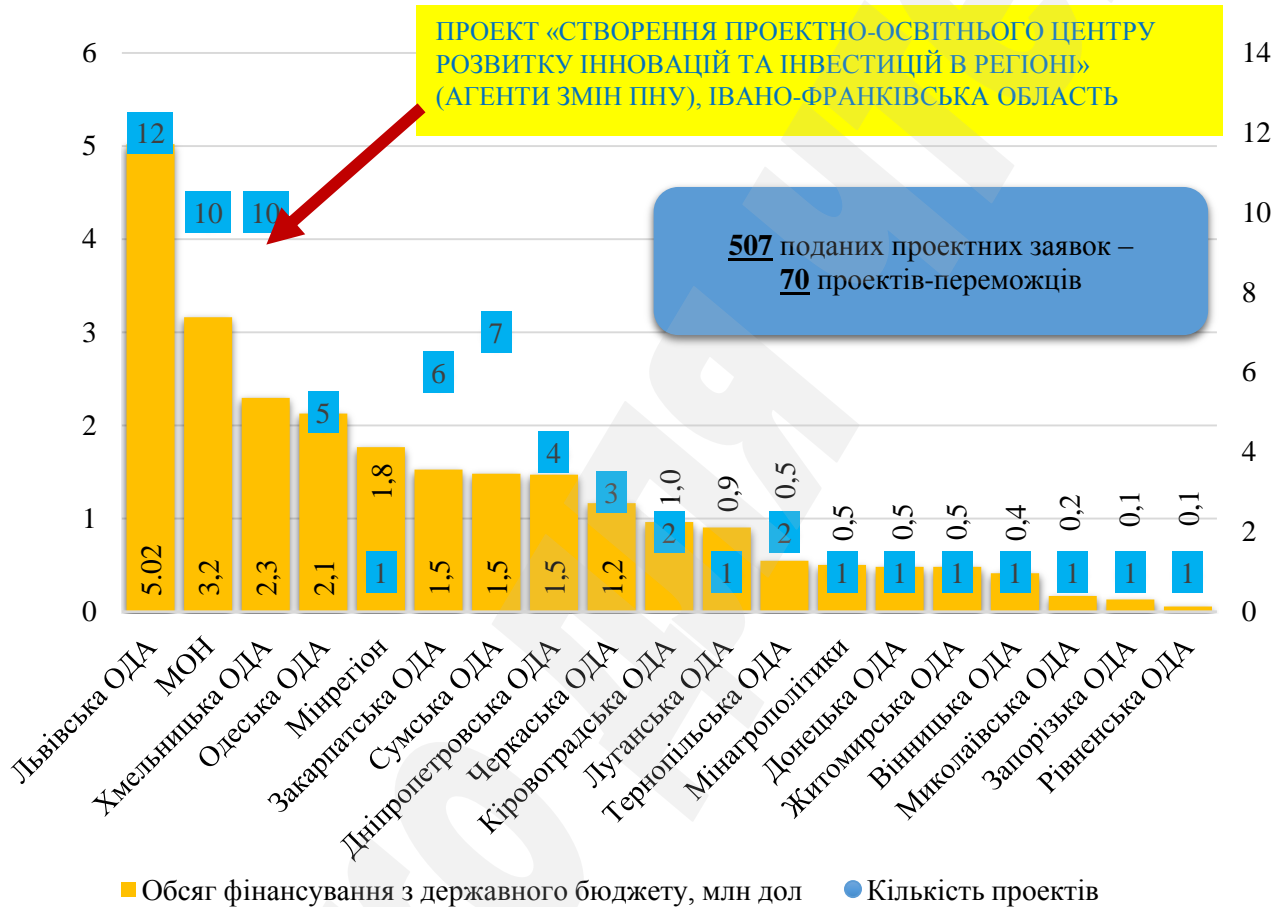

Рис. 4. Розподіл проектів-переможців першого конкурсного відбору в рамках програми секторальної бюджетної підтримки ЄС [20]

На даному етапі триває реалізація проектів-переможців першого конкурсу і відбувається підготовка Міністерством розвитку громад та територій України до оголошення другого конкурсу. Тож важливим є врахування особливостей та проблемних аспектів за результатами участі попередніх заявників та виконавців, серед яких і Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна). На території Івано-Франківської області університетом реалізується проект «Створення проектно-освітнього центру розвитку інновацій та інвестицій в регіоні», завдяки якому вже два роки

функціонує центр «Агенти змін». Командою центру надається консультативно-освітня підтримка з управління проектами. Автори дослідження є головним та фінансовим менеджерами відповідно.

Спрямування проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу, повинно чітко відповідати двом напрямкам: державній стратегії регіонального розвитку до 2020 року та програмам регіонального розвитку. У цьому головна схожість усіх інструментів проектного фінансування СЕЕР, які розглянуті у даній роботі. Цей та інші інституційні аспекти фінансування СЕЕР на базі проектного підходу узагальнені у табл. 1.

Таблиця 1

Ключові спільні та відмінні інституційні аспекти проектного фінансування соціально-економічного розвитку регіонів (СЕЕР)

Інституційні аспекти проектного фінансування СЕЕР	ДФРР	Інфраструктурна субвенція ОТГ	Кошти секторальної бюджетної підтримки ЄС
Законодавчий та/або інший нормативно-правовий документ	+	+	+
Проектний підхід	+	+	+
Конкурсна процедура відбору	+	+/-	+
Відповідність цілям та завданням Стратегій регіонального розвитку(фактична)	+/-	+/-	+/-
Квотний розподіл коштів	+	+	+/- (не було встановлено у 1-ому конкурсі)
Обов'язковість вимоги щодо співфінансування проекту, що надає перевагу при відборі	+	-	+/-
Онлайн-платформа для подання, обробки та голосування проектів	+	-	+/- (не було встановлено у 1-ому конкурсі)

Зважаючи на встановлені аспекти, можна узагальнити, що розподіл коштів і їх фактичне використання для забезпечення СЕЕР через фінансування проектів регіонального розвитку та проектів розвитку інфраструктури ОТГ мають достатньо кількість спільних рис та елементів. Це свідчить про все більш якісну уніфікацію процедур проектного фінансування СЕЕР та регіонального розвитку загалом і побудову цілісної й прозорої системи її інституційного забезпечення.

4. Висновки

В ході дослідження виявлено, що в контексті децентралізаційних реформ особливо важливим стає проектне фінансування соціально-економічного розвитку. Поступово воно успішно інтегрується як один із ефективних інструментів стабільного зростання громад та територій. Встановлено ключові фінансові інструменти державної підтримки СЕЕР, які можливо застосувати через проектний підхід:

- кошти Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР);
- субвенція на розвиток інфраструктури ОТГ;
- кошти державного бюджету України, отримані від Європейського Союзу.

У результаті визначено як позитивні, так і негативні аспекти їх інституалізації. Зокрема, поступово збільшується кількість обласних адміністрацій, що застосовують прозорі конкурсні процедури відбору проектів, обласні адміністрації та ОТГ більш гнучко, ніж на національному рівні, ідентифікують пріоритети надання фінансування.

Обґрунтовано, що негативних інституційних аспектів проектного фінансування СЕЕР значно більше і вони характерні усім зазначеним вище джерелам фінансування. Зазвичай масштаби проектів соціально-економічного розвитку мають охоплювати щонайменше половину області, але дуже часто інструмент проектного фінансування СЕЕР використовують на розвиток однієї громади. Надання фінансування за згаданими фінансовими інструментами здійснюється в різні часові рамки – найчастіше кошти розподіляють в кінці року, залишаючи на реалізацію проектів лише кілька місяців. Негативною характеристикою також є подання проектів, в основі яких реалізація одного або серії заходів, і рідко – комплексних програм. Сума фінансування може змінюватись, або, навіть трапляється, що конкурс відбувся, а кошти можуть бути профінансовані частково або взагалі не отримані замовниками та виконавцями проектів.

Зауважено, що особливої уваги потребують інституційні аспекти проектного фінансування СЕЕР, пов'язані з відповідністю проектів завданням регіональних стратегій розвитку, технічним завданням до планів з їх реалізації, а також лобіювання не розвиткових проектів, а «проектів підтримки поточної діяльності».

Результати дослідження стануть у нагоді представникам законодавчих та виконавчих органів влади, які приймають рішення щодо застосування вище розглянутих інструментів проектного фінансування. Узагальнені положення мали би бути взяті до уваги при роботі експертних комісій з відбору проектів, робочих груп зі стратегічного планування розвитку територій та ін.

Врегулювання багатьох із вказаних проблемних аспектів вже корегуються як на державному, так і регіональному рівнях. Водночас залишається ще багато невирішених питань, які є предметом подальших досліджень авторів.

Література

1. Шевченко, О. В. (2018). *Забезпечення ефективності фінансування розвитку регіонів та громад в умовах децентралізації влади*. Available at:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/regionalniy-rozvitok/zabezpechennya-efektivnosti-finansuvannya-rozvitku-regioniv-ta> Last accessed: 11.11.2019

2. Мамонова, В. В., Торгалю, Т. О. (2016). *Удосконалення механізмів проектування регіонального розвитку в Україні: технології державного управління*. Available at: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2016-01\(15\)/17.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2016-01(15)/17.pdf)

3. Ткач, А. А. (2005). *Інституціональні основи ринкової інфраструктури*. Київ: НАН України, Об'єдн. ін-т економіки, 295.

4. Майорова, Т. В., Кузяк, Д. О. (2011). Теоретичні аспекти визначення поняття «проектне фінансування». *Науковий вісник НЛТУ України, 21.14*, 259–266. Available at: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_14/259_Maj.pdf

5. Йескомб, Э. Р. (2008). *Принципи проектного фінансування*. Москва; Санкт-Петербург: Вершина, 481.

6. Cordella, T., Dell'Ariceia, G. (2003). Budget Support Versus Project Aid. *IMF Working Paper No. 03/88*. doi: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.408600>

7. Jelovac, I., Vandeninden, F. (2008). How Should Donors Give Foreign Aid? Project Aid Versus Budget Support. *GATE Working Paper No. 08-13*. doi: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1139811>

8. Kuznetsov, I. (2018). Project-Based Approach in Managing Socio-Economic Development of the Region. *Territorial Development Issues, 4 (44)*. doi: <http://doi.org/10.15838/tdi.2018.4.44.2>

9. Ngiam, K. J. (2003). *10. Regional Financial Integration in Southeast Asia. Financing Southeast Asia's Economic Development*. Singapore: ISEAS–Yusof Ishak Institute Singapore, 281–314. doi: <http://doi.org/10.1355/9789812306128-014>

10. Стоянець, Н. В. (2015). Методологічні аспекти соціально-економічного розвитку регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету, 2 (4 (2))*, 208–213. Available at: <https://msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2015/12/2-4-2-2015-37.pdf> Last accessed: 11.11.2019

11. Кропельницька, С. О. *Особливості підготовки і фінансування проектів регіонального розвитку*. Available at: <http://agencyzmin.pnu.edu.ua/ua/consaltings/osoblyvosti%20pidhotovky%20i%20finansuvannya%20proektiv%20rehionalnoho%20rozvytku> Last accessed: 11.11.2019

12. Президент підписав закон про Державний бюджет України на 2020 рік (2019). Available at: <https://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakon-pro-derzhavnij-byudzhet-ukrayini-na-58837> Last accessed: 11.12.2019

13. Кропельницька, С. О. (2016). Сучасні тенденції, проблеми та перспективи участі проектів розвитку територій у конкурсі на фінансування з ДФРР. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону, 12 (1)*, 37–44.

14. Група радників підготувала «Звіт про результати моніторингу проектів ДФРР у 2015-2018 рр.» Available at: <http://rdpa.regionet.org.ua/article?id=352:sfrd-monitoring-2019> Last accessed: 19.11.2019

15. Хіноцька, Н. *Державне фінансування громадських організацій: головні зміни у першій половині 2019 року*. Available at: <https://euprostir.org.ua/stories/142754> Last accessed: 22.12.2019

16. *Про добровільне об'єднання територіальних громад* (2015). Закон України № 157-VIII. 05.02.2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/157-VIII>

17. Секторальна підтримка ЄС. Офіційний сайт Департаменту з підвищення конкурентоспроможності регіону Харківської області. Available at: <http://www.compet.kh.gov.ua/ukr/granti-ta-programi/sektoralna-pidtrymka-yes> Last accessed: 22.12.2019

18. *Програма підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України*. Available at: <https://sectoral.minregion.gov.ua/ua> Last accessed: 22.12.2019

19. *Про засади державної регіональної політики* (2015). Закон України № 157-VIII. 05.02.2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19> Last accessed: 22.12.2019

20. *Пропозиції щодо розподілу у 2018 році бюджетних коштів за проектами регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів, отриманих від Європейського Союзу у рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України, що пройшли конкурсний відбір* (2018). Розпорядження Кабінету Міністрів України № 569-р. 22.08.2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2018-%D1%80> Last accessed: 22.12.2019

21. Крпельницька, С. О. (2016). *Секторальна бюджетна підтримка ЄС регіонального розвитку в Україні. Економіка, наука, освіта: інтеграція та синергія. Т. 1. Братислава*. Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 86–87.

The object of research is the institutional aspects of project financing of the socio-economic development of the region. One of the most problematic places is the opaque and imperfect system of applying the project approach to its financial support.

The study presents a generalized and interpreted definition of project financing of the socio-economic development of the region as an innovative mechanism for financial support for the implementation of the strategic tasks of the socio-economic development of the region based on the project approach. The analysis of the problematic aspects of the institutionalization of state financial support for the development of the regions on the basis of the project approach:

- funds of the State Regional Development Fund (SRDF);
- subvention for the development of infrastructure of the united territorial communities (UTC);
- funds of the state budget of Ukraine received from the European Union.

An institutional approach has been applied to consider the mechanisms of interaction and relationships of subjects of public relations, assess their behavior in

meeting the norms of distribution and use of funds for project financing. The key general and distinctive institutional aspects of project financing of socio-economic development of the regional level are identified. The main problematic aspects for improving the institutional foundations of project financing of the socio-economic development of the region are identified.

It is substantiated in the work that the mismatch of projects with the objective of regional development strategies, the terms of reference for plans for their implementation, as well as lobbying for non-development projects, and «projects supporting current activities» do not contribute to the development of territories.

The research results are recommended for use in practice by representatives of legislative and executive authorities making decisions on the use of project financing tools for the socio-economic development of the region. It is proposed to the expert commissions on the selection of regional development projects, the working groups on strategic planning for the development of territories to take into account the identified positive and negative factors in order to further clarify the mechanisms of state financial support for developing projects at the regional level.

Keywords: *socio-economic development of the region, project financing, institutional aspects, project approach, state support, sector budget support.*